

Розділ 4. Рецензії

(Part 4. Reviews)

<https://doi.org/10.31516/2410-5333.067.251>

УДК 015:050(477+410)]:[791+075]:001.83](045)

О. В. Безручко

доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри режисури кіно і телебачення, Київський національний університет культури і мистецтв, завідувач кафедри кіно-, телемистецтва, ПВНЗ «Київський університет культури», м. Київ, Україна

oleksandr_bezruchko@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-8360-9388>

ХАРКІВ — ЛОНДОН: СІМ ДОСЯГНЕНЬ СПІЛЬНОГО МІЖНАРОДНОГО ПРОЄКТУ З АУДІОВІЗУАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

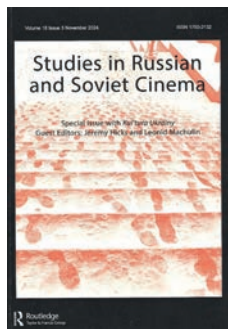
Рецензія на спеціальний спільний випуск журналів: *Studies in Russian and Soviet Cinema: peer-reviewed journal*. — 2024. — Vol. 18, Iss. 3: Spec. Iss. with Kul'tura Ukrainy. — 358 p. ; *Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури та стратегічних комунікацій України, Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. Шейка*. — Харків : ХДАК, 2025. — Вип. 87 (спецвип.). — 98 с.

O. Bezruchko

Doctor of Study of Art, Professor, Professor at the Film and Television Directing Department, Kyiv National University of Culture and Arts, Head of the Film and Television Art Department, Kyiv University of Culture, Kyiv, Ukraine

KHARKIV — LONDON: SEVEN ACHIEVEMENTS OF A JOINT INTERNATIONAL AUDIOVISUAL ART PROJECT

A review of Special joint issue: *Studies in Russian and Soviet Cinema: peer-reviewed journal*. — 2024. — Vol. 18, Iss. 3: Spec. Iss. with Kul'tura Ukrainy. — 358 p. ; *Culture of Ukraine: coll. of scientific papers / Ministry of Culture and Strategic Communications of Ukraine, Kharkiv State Academy of Culture; under general editorship of V. Sheiko*. — Kharkiv : KhSAC, 2025. — Vol. 87 (special edition). — 98 p.

1 This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

Здебільшого провідні українські науковці в рецензіях у фахових журналах аналізують монографії, зокрема й колективні, навчальні посібники, концептуально-термінологічні словники, каталоги тощо. Наприклад, рецензія доктора наук, професора, заслуженого діяча мистецтв України, академіка Національної академії мистецтв України В. М. Шейка на концептуально-термінологічний словник В. Миславського «Західний кінематограф» (Шейко, 2024); рецензія кандидата філософських наук Л. І. Мачуліна на монографію Л. Соколюк «Вища мистецька школа Харкова: від модернізму до трансформації (1921–1962)» під назвою «Джерела натхнення мистецтвознавиці Людмили Соколюк» (Мачулін, 2023); рецензія англійською мовою доктора мистецтвознавства, професора, члена-кореспондента Національної академії мистецтв України В. Н. Миславського на книгу групи авторів — Д. Вовка та ін. «Право, релігія, кіно» під назвою «Релігійно-правові аспекти у світовому кінематографі» (Myslavskiy, 2023); рецензія доктора мистецтвознавства, професора, члена-кореспондента Національної академії мистецтв України В. Н. Миславського та кандидатки мистецтвознавства, доцентки Н. В. Мархайчук на дві книги І. Зборовця «Кінемелодрама ХХ століття як явище світової культури» та «Трофейні кінофільми у рецепції радянських глядачів першого післявоєнного десятиліття» під назвою «Кінемелодрама ХХ століття і трофейні фільми: екранний дискурс» (Миславський & Мархайчук, 2022); рецензія доктора мистецтвознавства, професора В. Г. Горпенка на навчальний посібник О. В. Безручка та ін. «Магістерські проекти зі спеціальності “Аудіовізуальне мистецтво та виробництво” в Київському національному університеті культури і мистецтв» (Горпенко, 2020); рецензія докторки філософських наук, професорки, академіка Національної академії мистецтв України Г. П. Чміль на навчальний посібник О. Москаленко-Висоцької «Основи продюсерської діяльності» (Чміль, 2020); рецензія англійською мовою доктора мистецтвознавства, професора О. В. Безручка на монографію Х. Баталіної «Дитина як втілення зла у фільмах жахів» під назвою «Ґрунтовне дослідження дитячих образів у творах аудіовізуального мистецтва в жанрі хоррор» (Bezruchko, 2024); рецензія докторки мистецтвознавства, професорки Г. П. Погребняк на книгу А. Пучкова «Тривкий тролінг трикстера: метадраматургія Олександра Корнійчука» під назвою «Антирежисюра кіноперетворення як тривка перепона на екранній адаптації метадраматургії Олександра Корнійчука» (Погребняк, 2022); рецензія англійською мовою докторки мистецтвознавства, доцентки Н. О. Рябухи на каталог О. Литвинової «Музика в кінематографі України» під назвою «Українська кіномузика: історія та сучасність» (Riabukha, 2022) та ін.

Ця рецензія висвітлить унікальний науковий проєкт, очолюваний та впроваджений у життя фахівцями з Лондону та Харкова. Результатом кількарічного міжнародного співробітництва, яке тривало в найважчий для нашої країни та українських науковців період повномасштабної війни, став спеціальний спільний випуск журналів “Studies in Russian and Soviet Cinema” «Дослідження російського та радянського кіно» (Лондонський університет королеви Марії, Великобританія, 2024, Том 18, № 3) англійською мовою та «Культура України»

(Харківська державна академія культури, 2025, № 87) українською, де підготували статті та надрукувались три українські й чотири закордонні науковці. Про високий професійний рівень та складність цього проєкту, насамперед для наших співвітчизників, може свідчити той факт, що на початку кількість учасників була на третину більша.

Який результат цього проєкту? Слід виокремити сім основних позитивних моментів. Перше досягнення: знайомство, спілкування та подальша співпраця з іноземними колегами з Великобританії та Сполучених Штатів Америки. Не секрет, що українське суспільство та наші науковці (здебільшого мистецтвознавці) багато десятиліть були відірвані від західного наукового товариства, оскільки належали до радянської, а потім і пострадянської, доволі закритої системи. Унаслідок цього ми є представниками різних наукових шкіл, маємо різну систему наукових інституцій, званих, дещо по-різному оформлюємо наші статті та багато іншого.

Хоча наша країна ще із часів Київської Русі була частиною Європи не лише територіально, але й духовно. Як приклад можна навести королеву Франції Анну Ярославівну (фр. *Anne de Kyiv*), доньку київського князя Ярослава Мудрого. На привезеному нею з Києва до Парижу Реймському Євангелії були короновані всі монархи Франції. У жилах багатьох королівських родин Європи тече і її кров. Перефразовуючи слова всесвітньовідомого персонажа книги англійського письменника Редьярда Кіплінга «Мауглі», можна зазначити, що ми з вами однієї крові!

Керівник від Великобританії — професор Лондонського університету королеви Марії Джеремі Гікс та від України — доктор філософії, очільник редакційно-видавничого відділу та викладач комунікації в Харківській державній академії культури Леонід Мачулін підготували програмну статтю про цей проєкт під красномовною назвою “Special joint issue of “Studies in Russian and Soviet Cinema” and “Culture of Ukraine” (Kul'tura Ukrainy)” (Hicks & Machulin, 2024), «Спеціальний спільний випуск “Дослідження російського та радянського кіно” і “Культури України”» (Гікс & Мачулін, 2025). Вони окреслили головне завдання цього проєкту: «Ця співпраця між українським та британським журналом має на меті вияв підтримки української культури, зокрема дослідження історії українського кіно в контексті повномасштабного вторгнення Росії проти цієї країни, розпочатого в лютому 2022 р. Через 100 років після свого початку український кінематограф залишається таким само актуальним як для вітчизняного, так і для всього світу. Щоб проілюструвати це, ми починаємо з короткого нарису історії українського кіно, особливо його політичного контексту, перш ніж викласти огляд стану кінонауки про різні ключові періоди історії українського кіно» (Гікс & Мачулін, 2025, с. 7).

Друге досягнення: вихід статей українських учасників цього проєкту англійською мовою у Великобританії в спеціальному випуску наукового журналу “Studies in Russian and Soviet Cinema”, який індексується в Scopus та Web of Science. За термінологією Міністерства освіти і науки України — це категорія «А», найвищий рівень. Для вітчизняних науковців це надзвичайно важливо,

оскільки в такому шанованому науковому журналі друкують лише справжніх професіоналів.

І, що не менш важливо, статті українських науковців було професійно перекладено й відредаговано носіями англійської мови. Це значно спростило читання та сприйняття вітчизняних робіт у західному світі.

Кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри кінотелережисури та сценарної майстерності та, за сумісництвом, доцент кафедри мистецтвознавства факультету аудіовізуального мистецтва Харківської державної академії культури Харківської державної академії культури Наталія Черкасова підготувала статтю “Mister Jones and the depiction of the Holodomor on the world screen” (Cherkasova, 2024), “Містер Джонс” і зображення Голодомору на світовому екрані» (Черкасова, 2025). У ній, як видно з назви, аналізується повнометражний художній фільм Агнешки Голланд «Містер Джонс» (2019), знаний в українському прокаті під назвою «Ціна правди». Авторка вважає, що «нині Україна активно лобіює міжнародне визнання Голодомору геноцидом. Кіно є важливою частиною міжнародного інформаційного простору, потужним засобом міжкультурної комунікації. Яскравий характер його образності формує і культивує певний спосіб сприйняття, мислення та закріплення культурної ідентичності» (Черкасова, 2025, с. 77).

Третє досягнення. Можливо, завдяки цьому проекту Джеремі Гікс, який уже знав, окрім англійської, ще й французьку та російську мови, почав вивчати українську. Слід відзначити, що це в нього настільки гарно виходить, що під час виступу 17 грудня 2024 р. з доповіддю «Репрезентація Голодоморів: зв'язок між фільмами 1921–23 та 1932–33 років» (“Representing the Holodomors: The relation between films of 1921–23 and 1932–33”) на науковій конференції «Мистецтвознавство. Культурологія. Медіапедагогіка» в Києві науковець продемонстрував чудове володіння українською мовою. Це неабияк сподобалось учасникам конференції, особливо українським викладачам та студентам. Звернімо увагу, що професор Гікс, який уже випустив цікаві для вітчизняного читача книги «Дзига Вертов: визначення документального кіно» (2007) і «Перші фільми про Голокост: радянське кіно та геноцид євреїв, 1938–46» (2012), обрав тему своєї нової монографії, у якій, як видно з теми виступу на конференції, буде дуже багато, але, тим не менш, надзвичайно важлива для українців — тема Голодомору.

Четверте досягнення: введення у світовий науковий обіг нової і, сподіваємось, цікавої інформації про українське аудіовізуальне мистецтво та його найкращих представників. В Україні після відновлення незалежності «нова генерація» вітчизняних науковців почала відкривати нашу справжню історію й сьогодення. Тепер до цього почали активно долучатись і закордонні дослідники. Сподіваємось, що в усьому світі завдяки цьому проекту про нашу країну дізнаються значно більше цікавого.

Доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри кіно-, телемистецтва ПВНЗ «Київський університет культури» та, за сумісництвом, професор

кафедри режисури кіно і телебачення факультету кіно і телебачення Київського національного університету культури і мистецтв та професор кафедри мистецтвознавства факультету аудіовізуального мистецтва Харківської державної академії культури Олександр Безручко підготував статтю “Oleksandr Dovzhenko's experiment in film pedagogy” (Bezruchko, 2024), «Кінопедагогічний експеримент Олександра Довженка» (Безручко, 2025). У цьому дослідженні детально описано, як Довженко, «окрім зйомок власних фільмів, намагався організувати та провести повноцінне навчання представників творчих спеціальностей аудіовізуального мистецтва безпосередньо на виробництві, на Київській кінофабриці (Київська кіностудія художніх фільмів, нині Національна кіностудія художніх фільмів імені Олександра Довженка)» (Безручко, 2025, с. 42).

П'яте досягнення: випуск статей учасників цього проекту українською мовою в Україні в спеціальному випуску наукового фахового журналу з культурології та мистецтвознавства «Культура України», який долучений до категорії «Б». Це важливо як для іноземних колег, яких краще впізнають в Україні, так і для вітчизняної наукової спільноти, оскільки було створено якісний переклад рідною нам мовою безперечно цікавих статей іноземних авторів.

Аспірант Школи медіауніверситету Індіани (Блумінгтон, штат Індіана, США) Станіслав Мензелевський написав статтю “The Kino magazine and the parable of Ukrainian film criticism of the 1920s” (Menzelevskyi, 2024), «Журнал “Кіно” і нарис української кінокритики 1920-х років» (Мензелевський, 2025), у якій здійснив спробу висвітлити невідому для західних науковців історію провідного фахового журналу про кінематограф в Україні у 20-х рр. XX ст. «Кіно». Автор вважає, що вищевказаний часопис відіграв «вирішальну роль у децентралізації панівних російськоцентричних наративів епохи, пропонуючи цінні дослідницькі джерела, які здебільшого ігнорувалися в усталених традиціях кінознавства» (Мензелевський, 2025, с. 19).

Аспірантка факультету слов'янських мов і літератур та факультету кіно- та медіазнавства Їльського університету (Нью-Гейвен, США) Лора Масленіцина написала статтю “Against observation: the panoramic legacy of Sergei Loznitsa” (Maslenitsyna, 2024), «Проти спостереження: панорамна спадщина Сергія Лозниці» (Масленіцина, 2025). У ній авторка аналізує документальні фільми режисера С. Лозниці, чия творчість та громадянська позиція в Україні останнім часом викликає неоднозначну реакцію серед кінематографістів. Як ідеться в статті: «У критичному сприйнятті документальних фільмів українського режисера Сергія Лозниці ми доходимо до висновку, що режисер віддає перевагу техніці спостереження для зображення історичних подій і політичних рухів, а це призводить до суперечливих суджень щодо значення його фільмів і применшення власної участі Лозниці в зображених подіях» (Масленіцина, 2025, с. 87).

Професор коледжу Мері Такер Торп і директор відділу кінодосліджень коледжу Род-Айленда (США) Вінсент Болінгер підготував статтю “Mykola Shpykovskiy and the visual style of late VUFKU films” (Bollinger, 2024), «Микола Шпиковський

і візуальний стиль пізніх фільмів ВУФКУ» (Болінгер, 2025). Досліджуючи технології монтажу, що використовувалися у фільмах М. Шпиковського «Шкурник» (1929) та «Хліб» (1929), знятих на новоствореній Київській кінофабриці ВУФКУ, американський професор поставив завдання: «Започаткувати обґрунтування того, наскільки пізні німе українське кіно можна вважати національним кіно — самобутнім не лише за змістом і тематикою, а й за стилістичними нормами» (Болінгер, 2025, с. 32). Звернімо увагу, що науковець зі США Вінсент Болінгер у своїй статті порушив надзвичайно актуальне та широко обговорюване останнім часом питання для нашого суспільства — критерії належності митців, що жили і знімали фільми на території України, до нашої культури.

Видатний британський науковець, автор багатьох книг і статей з історії українського та радянського кіно Джеремі Гікс для цього проекту, окрім згаданої вище спільної публікації з Леонідом Мачуліним, написав також одноосібну статтю “The place of Ukraine in Mark Donskoi’s *The Rainbow*” (Hicks, 2024), «Місце України у “Веселці” Марка Донського» (“Радуга / Райдуга”, Київська та Ашгабатська кіностудії, 1943)» (Гікс, 2025), у якій, з-поміж інших контекстів, можна помітити роздуми про національну належність митця та його екранних творів до української культури. Адже, за словами британського професора: «У цій статті ми доводимо, що фільм Марка Донського “Веселка” 1943 р., знятий на евакуйованих київських кіностудіях у Туркменістані, має величезну цінність, якщо розглядати його як український фільм» (Гікс, 2025, с. 58).

Шосте досягнення. Потрібно відзначити, що в Україні, у зв’язку з багаторічною боротьбою з комуністичним та тоталітарним минулим нашої держави, у 2015 р. було прийнято декілька законів «про декомунізацію». Зокрема, Закон № 317-VIII «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та заборону використання їхньої символіки». Згідно з вищезначеним документом, в Україні заборонено використовувати радянську символіку, окрім як в обґрунтованих випадках у наукових і мистецьких творах.

Тому варто подякувати Джеремі Гіксу за розуміння українських законів (розтлумачених, мабуть, Леонідом Мачуліним), унаслідок чого з обкладинки спеціального випуску журналу “*Studies in Russian and Soviet Cinema*” була вилучена фотографія скульптури авторства Віри Мухіної «Робітник і колгоспниця». Звернімо увагу, що Л. Мачулін, який назвав цей вчинок «лагідною українізацією», є відомим українським дослідником питань декомунізації та деколонізації, автором понад двох десятків книг з історії Слобідської України та Харкова, серед яких: «Вулиці та площі Харкова» (2007), «Українська столиця для червоного цесаря» (2009), на основі якої був знятий документальний фільм, показаний на центральних телевізійних каналах нашої країни.

Ще одним, сьомим, цілком логічним, досягненням цього спільного проекту є те, що для вітчизняних науковців ця кількарічна робота стала офіційним науковим стажуванням. До повномасштабного вторгнення такий вид обміну досвідом відбувався здебільшого під час організованого відвідування різноманітних

закордонних навчальних та наукових установ за кордоном в офлайн-режимі, проте під час війни саме така форма онлайн-стажування стала чудовою нагодою для українських науковців та педагогів підвищити власну кваліфікацію.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зазначити, що цей тривалий, складний, багатогорівневий, але, тим не менш, надзвичайно цікавий з усіх аспектів проєкт спеціального спільного випуску журналів “Studies in Russian and Soviet Cinema” «Дослідження російського та радянського кіно» (Лондонський університет королеви Марії, Великобританія, 2024, Том 18, № 3) та «Культура України» (Харківська державна академія культури, 2025, № 87) завершився стількома чудовими досягненнями. Хочеться подякувати усім учасникам та керівникам Леоніду Мачуліну та Джеремі Гіксу. Будемо сподіватися на подальшу співпрацю між українськими та закордонними науковцями.

Список посилань

- Безручко, О. (2025). Кінопедагогічний експеримент Олександра Довженка. *Культура України*, 87, 42–57. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.087.04>
- Болінгер, В. (2025). Микола Шпиковський і візуальний стиль пізніх фільмів ВУФКУ. *Культура України*, 87, 32–41. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.087.03>
- Гікс, Д. Л. (2025). Місце України у «Веселці» Марка Донського («Радуга / Райдуга», Київська та Ашгабатська кіностудії, 1943). *Культура України*, 87, 58–71. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.087.05>
- Гікс, Д., & Мачулін, Л. (2025). Спеціальний спільний випуск «Дослідження російського та радянського кіно» і «Культури України». *Культура України*, 87, 7–18. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.087.01>
- Горпенко, В. (2020). Рецензія на навчальний посібник О. В. Безручка, І. А. Гавран, С. В. Железняк, С. В. Котляр, Г. П. Чміль «Магістерські проєкти зі спеціальності «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» в Київському національному університеті культури і мистецтв» 1 і 2 тт. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, 3(2), 349–351. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.3.2.2020.217664>
- Масленіцина, Л. (2025). Проти спостереження: панорамна спадщина Сергія Лозниці. *Культура України*, 87, 87–97. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.087.07>
- Мачулін, Л. І. (2023). Джерела натхнення мистецтвознавці Людмили Соколюк. *Вісник Харківської державної академії культури*, 64, 188–191. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.064.14>
- Мензелевський, С. (2025). Журнал «Кіно» і нарис української кінокритики 1920-х років. *Культура України*, 87, 19–31. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.087.02>
- Миславський, В. (2024). Аналіз звукового компонента аудіовізуального твору: сучасні дослідження. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, 7(1), 166–173. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.1.2024.302778>
- Миславський, В., & Мархайчук, Н. (2022). Кіномелодрама ХХ століття і трофейні фільми: екранний дискурс. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, 5(1), 122–126. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.1.2022.257187>

- Погребняк, Г. (2022). Антирежисюра кіноперетворення як тривка перепона екранної адаптації метадраматургії Олександра Корнійчука. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, 5(2), 264–271. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.2.2022.269549>
- Черкасова, Н. (2025). «Містер Джонс» і зображення Голодомору на світовому екрані. *Культура України*, 87, 72–86. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.087.06>
- Чміль, Г. (2020). Олена Миколаївна Москаленко-Висоцька «Основи продюсерської діяльності»: навчальний посібник. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, 3(1), 150–152. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.3.1.2020.202688>
- Шейко, М. (2024). «Західний кінематограф. Концептуально-термінологічний словник». *Культура України*, 84, 97–98. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.084.10>
- Bezruchko, O. (2024). In-depth Study of Children's Images in Works of Audiovisual Art in the Genre of Horror. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, 7(1), 155–165. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.1.2024.302777>
- Bezruchko, O. (2024). Oleksandr Dovzhenko's experiment in film pedagogy. *Studies in Russian and Soviet Cinema*, 18(3), 291–308. <https://doi.org/10.1080/17503132.2024.2393930>
- Bollinger, V. (2024). Mykola Shpykovskyi and the visual style of late VUFKU films. *Studies in Russian and Soviet Cinema*, 18(3), 279–290. <https://doi.org/10.1080/17503132.2024.2392331>
- Cherkasova, N. (2024). Mister Jones and the depiction of the Holodomor on the world screen. *Studies in Russian and Soviet Cinema*, 18(3), 327–344. <https://doi.org/10.1080/17503132.2024.2393931>
- Hicks, J. (2024). The place of Ukraine in Mark Donskoi's *The Rainbow*. *Studies in Russian and Soviet Cinema*, 18(3), 309–326. <https://doi.org/10.1080/17503132.2024.2392337>
- Hicks, J., & Machulin, L. (2024). Special joint issue of *Studies in Russian and Soviet Cinema* and *Culture of Ukraine (Kul'tura Ukrainy)*. *Studies in Russian and Soviet Cinema*, 18(3), 251–262. <https://doi.org/10.1080/17503132.2024.2405346>
- Maslenitsyna, L. (2024). Against observation: the panoramic legacy of Sergei Loznitsa. *Studies in Russian and Soviet Cinema*, 18(3), 345–358. <https://doi.org/10.1080/17503132.2024.2392338>
- Menzelevskiy, S. (2024). The Kino magazine and the parable of Ukrainian film criticism of the 1920s. *Studies in Russian and Soviet Cinema*, 18(3), 263–278. <https://doi.org/10.1080/17503132.2024.2393929>
- Myslavskiy, V. (2023). Religious and Legal Aspects in World Cinema. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, 6(1), 141–144. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.279265>
- Riabukha, N. (2022). Ukrainian Film Music: History and Modernity. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, 5(1), 127–130. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.1.2022.257188>

References

- Bezruchko, O. (2025). Oleksandr Dovzhenko's experiment in film pedagogy. *Culture of Ukraine*, 87, 42–57. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.087.04>. [In Ukrainian].
- Bollinger, V. (2025). Mykola Shpykovskiy and the Visual Style of Late VUFKU Films. *Culture of Ukraine*, 87, 32–41. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.087.03>. [In Ukrainian].
- Hicks, J. (2025). The place of Ukraine in Mark Donskoi's The Rainbow. *Culture of Ukraine*, 87, 58–71. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.087.05>. [In Ukrainian].
- Hicks, J., & Machulin, L. (2025). Special joint issue of “Studies in Russian and Soviet Cinema” and “Culture of Ukraine” (Kul'tura Ukrainy). *Culture of Ukraine*, 87, 7–18. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.087.01>. [In Ukrainian].
- Horpenko, V. (2020). Review of the Textbook by O. V. Bezruchko, I. A. Havran, S. V. Zhelezniak, S. V. Kotliar, H. P. Chmil “Master's Projects in the Specialty ‘Audiovisual Arts and Production’ at Kyiv National University of Culture and Arts,” Vols. 1–2. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, 3(2), 349–351. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.3.2.2020.217664>. [In Ukrainian].
- Maslenitsyna, L. (2025). Against observation: the panoramic legacy of Sergei Loznitsa. *Culture of Ukraine*, 87, 87–97. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.087.07>. [In Ukrainian].
- Machulin, L. I. (2023). Sources of Inspiration for the Art Historian Liudmyla Sokoliuk. *Visnyk of Kharkiv State Academy of Culture*, 64, 188–191. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.064.14>. [In Ukrainian].
- Menzelevskiy, S. (2025). The “Kino” magazine and the parable of Ukrainian film criticism of the 1920s. *Culture of Ukraine*, 87, 19–31. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.087.02>. [In Ukrainian].
- Myslavskiy, V. (2024). Analysis of the Sound Component of an Audiovisual Work: Contemporary Research. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, 7(1), 166–173. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.1.2024.302778>. [In Ukrainian].
- Myslavskiy, V., & Markhaichuk, N. (2022). Twentieth-century Film Melodrama and Trophy Films: Screen Discourse. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, 5(1), 122–126. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.1.2022.257187>. [In Ukrainian].
- Pogrebniak, H. (2022). Anti-directing of Film Transformation as a Lasting Obstacle to Screen Adaptation of Oleksandr Korniiichuk's Metadramaturgy. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, 5(2), 264–271. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.2.2022.269549>. [In Ukrainian].
- Cherkasova, N. (2025). “Mister Jones” and the depiction of the Holodomor on the world screen. *Culture of Ukraine*, 87, 72–86. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.087.06>. [In Ukrainian].
- Chmil, H. (2020). Olena Mykolaivna Moskalenko-Vysotska “Fundamentals of Producer Activity”: A Textbook. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu kultury i mystetstv. Seriya: Audiovizualne mystetstvo i vyrobnytstvo*, 3(1), 150–152. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.3.1.2020.202688>. [In Ukrainian].

- Sheiko, M. (2024). Western cinema: conceptual and terminological dictionary. *Culture of Ukraine*, 84, 97–98. <https://doi.org/10.31516/2410-5325.084.10>. [In Ukrainian].
- Bezruchko, O. (2024). In-depth Study of Children's Images in Works of Audiovisual Art in the Genre of Horror. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, 7(1), 155–165. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.1.2024.302777>. [In English].
- Bezruchko, O. (2024). Oleksandr Dovzhenko's experiment in film pedagogy. *Studies in Russian and Soviet Cinema*, 18(3), 291–308. <https://doi.org/10.1080/17503132.2024.2393930>. [In English].
- Bollinger, V. (2024). Mykola Shpykovskiy and the visual style of late VUFKU films. *Studies in Russian and Soviet Cinema*, 18(3), 279–290. <https://doi.org/10.1080/17503132.2024.2392331>. [In English].
- Cherkasova, N. (2024). Mister Jones and the depiction of the Holodomor on the world screen. *Studies in Russian and Soviet Cinema*, 18(3), 327–344. <https://doi.org/10.1080/17503132.2024.2393931>. [In English].
- Hicks, J. (2024). The place of Ukraine in Mark Donskoi's *The Rainbow*. *Studies in Russian and Soviet Cinema*, 18(3), 309–326. <https://doi.org/10.1080/17503132.2024.2392337>. [In English].
- Hicks, J., & Machulin, L. (2024). Special joint issue of *Studies in Russian and Soviet Cinema* and *Culture of Ukraine (Kul'tura Ukrainy)*. *Studies in Russian and Soviet Cinema*, 18(3), 251–262. <https://doi.org/10.1080/17503132.2024.2405346>. [In English].
- Maslenitsyna, L. (2024). Against observation: the panoramic legacy of Sergei Loznitsa. *Studies in Russian and Soviet Cinema*, 18(3), 345–358. <https://doi.org/10.1080/17503132.2024.2392338>. [In English].
- Menzelevskiy, S. (2024). The Kino magazine and the parable of Ukrainian film criticism of the 1920s. *Studies in Russian and Soviet Cinema*, 18(3), 263–278. <https://doi.org/10.1080/17503132.2024.2393929>. [In English].
- Myslavskiy, V. (2023). Religious and Legal Aspects in World Cinema. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, 6(1), 141–144. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.279265>. [In English].
- Riabukha, N. (2022). Ukrainian Film Music: History and Modernity. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, 5(1), 127–130. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.1.2022.257188>. [In English].

Надійшло до редколегії 03.02.2025